

GIBANJE GOSPODARSTVA V NAŠI OBČINI V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

Zaposlenost v Šiški narašča

POVEČANJE CELOTNEGA DOHODKA ZA 16,50

V primerjavi s prvim polletjem preteklega leta so bili letos doseženi naslednji rezultati v delitvi celotnega dohodka v indeksih (I. polletje 1966 = 100)

— celotni dohodek 116,5

— porabljena sredstva 120,2

— narodni dohodek 108,8

— dohodek po poravnavi obveznosti 104,6

— izločeno za bruto OD 117,5

— bruto skladi 87,4

Povečanje celotnega dohodka za 16,5 % je ugodno, če upoštevamo, da so se v letošnjem prvem polletju cene dokaj ustalile in gre le manjši del povečanja na račun zvišanja cen. Razlog, da povečanje narodnega dohodka (indeks 108,8) ni v skladu s povečanjem celotnega dohodka, je predvsem v tem, da se je režija za delovne organizacije bistveno zvišala. Tako n. pr.: najemnine in zakupnine za 43 %, reklama, propaganda in podobni stroški za 56 %, amortizacija za 58 % itd. Dalje ugotavljamo, da naraščajo tudi drugi stroški oziroma dajatve, ki gredo v breme celotnega dohodka (po ugotovitvi narodnega dohodka). Tako so se povečali prometni davki za 53 %, zavarovalne premije za 59 %, obresti od kreditov za 18 %, obresti od poslovnega sklada za 34 %, razni prispevki in članarine za 39 % itd. Zaradi navedenih izdatkov se je dohodek za razdelitev povečal le za 4,6 %. Iz tega dohodka so se izločile ve za bruto osebne dohodke povečale za 17,5 %, medtem ko je ostanek dohodka za sklade zmanjšan za 12,6 %. Iz navedenega izhaja, da so osebni dohodki precej hitreje naraščali od porasta narodnega dohodka.

Dejstvo je, da so delovne

organizacije zavestno pričele zoževati razliko med nabavno oziroma lastno ceno in prodajno ceno in zato postale manj akumulativne. Odrpno pa ostane vprašanje, ali je porast osebnih dohodkov v tej višini v celoti upravičen. Za tako analizo pa bi bilo potrebno individualno proučiti delitev dohodkov v posameznih delovnih organizacijah. Zato je priporočljivo, da organi samoupravljanja v vseh delovnih organizacijah proučijo take analize in ukrepajo povsod tam, kjer so ugotovili nesorazmerno delitev, ki lahko ogroža nadaljnjo organsko rast in razvoj delovne organizacije.

Razmerje v notranji delitvi se je spremenilo v škodo skladov. Delitev je znašala:

v I. polletju 1966 osebni dohodki 57,0 % : skladi 42,9 %

v I. polletju 1967 osebni dohodki 64,2 % : skladi 35,8 %

Vzporedno s povečanjem sredstev za osebne dohodke iz delitve dohodka so se povečali tudi izplačani osebni dohodki. Ti so v I. polletju lani znašali povprečno 786 N na zaposlenega mesečno, letos pa znašajo že 924 N din ali 17,6 % več.

Veliko povečanje osebnih dohodkov zasledimo v panogi blagovnega prometa (trgovina 31 %, gostinstvo 26,9 %), medtem ko v panogah kmetijstva (indeks 82,1) in prometa (indeks 94,1) osebni dohodki upadajo.

ZAPOSLENOST V PORASTU

V nasprotju z republiškimimi podatki, kjer ugotavljamo zmanjšanje zaposlenih za 1 %, se je zaposlenost v občini Šiška dvignila za 1,7 % v primerjavi z istim obdobjem lani, oziroma za 0,5 % v primerjavi z lanskim letnim povprečjem. Močno dvigajo

zaposlenost zlasti terciarne dejavnosti — promet za 6,4 %, trgovina 13,3 % in gostinstvo 7,6 %. Prav tako narašča zaposlenost tudi v gradbeništvu (9,4 %), medtem ko se je v industriji zaposlenost zmanjšala za 1,3 %.

Tudi fluktuacija je delno narasla. V I. polletju lani je odšlo iz delovnih organizacij 1764 zaposlenih ali 9,8 %, letos pa že 2014 zaposlenih ali 10,9 odstotka. Fluktuacija je velika v panogi gradbeništvu (22,8 %), kar je tudi razumljivo, ker dela tu pretežno sezonska delovna sila. To se prav tako nanaša na tisti del obrti, ki dela za gradbeništvu. V ostalih panogah pa fluktu-

acija ne predstavlja posebne problema in se giblje v normalnem obsegu od 8 do 12 %.

INVESTICIJE — Z LASTNIMI SREDSTVI

Ugodni finančni rezultati, doseženi v lanskem letu, so omogočili tudi večje gospodarske investicije. Celotne gospodarske investicije so znašale v I. polletju 1967 že 55,7 milijonov N din, kar predstavlja 25 % več kot v istem obdobju lani. Te investicije so v pretežni meri financirane z lastnimi sredstvi delovnih organizacij (84,5 %), medtem ko domači in inozemski krediti predstavljajo

le 15,5 % investicijskega vlaganja. Zal pa ni ugodna tehnična struktura investicij, ker smo vlagali razmeroma veliko v gradbena dela. Večletno povprečje udeležbe gradbenih del v celotnih investicijah je do sedaj znašalo okoli 20 do 25 %, letos pa so gradbena dela udeležena že s 40,6 %.

V primerjavi z letnim programom, ki predvideva 178,4 milij. N din investicijskih vlaganj, znaša realizacija komaj 31,2 %. Zato ni verjetno, da bo ta plan izpolnjen in smemo sklepati, da so bile investicije previsoko planirane. Nizek odstotek realizacije investicijskih vlaganj pa je prav gotovo tudi posledica restrikcije bančnih kreditov za obratna sredstva. Zato so bile delovne organizacije prisiljene, da za investicije predvidena lastna sredstva preusmerijo v povečanje obratnih sredstev.

Nadaljevanje na 7. strani

POBUDA TOVARNE DEKORATIVNIH TKANIN

Interno posojilo in varčevanje

Z zmanjševanjem količine denarja v obtoku po načelih gospodarske reforme se manjšajo tudi možnosti najemanja kratkoročnih in srednjeročnih kreditov za obratna sredstva gospodarskih organizacij. Zato se ponekod pojavlja manjša likvidnost podjetij, razen tega pa začarani krog neizpolnjevanja finančnih obveznosti med dobavitelji in kupci. Izplačila ne potekajo v rokih ter rastejo zamudne obresti. Podjetje ne more v roku poravnati obveznosti do dobaviteljev in kupci ne do podjetij. Pojavlja se vprašanje, kako bi povečali obračanje denarja v tovarni, kako zbrali dodatna obratna sredstva, da bi se njihovo kroženje pospešilo in s tem tudi povečala proizvodnja in dohodek podjetja, zaposlitev delavcev in strojev, skratka da bi se povečala likvidnost gospodarske organizacije. Vsa ta vprašanja danes živo zanimajo slehernega člana kolektiva, prav tako kot uspehi podjetja, ki so v veliki meri odvisni tudi od trdne finančne politike.

FINANČNI VPLIV PROIZVAJALCA NA LIKVIDNOST PODJETJA

„Kako bi torej lahko zbrali dodatna obratna sredstva?“ se je vprašal kolektiv Tovarne dekorativnih tkanin v Ljubljani. Po daljši razpravi, ki še ni zaključena, so se odločili za interno posojilo v obliki varčevanja.

Podjetje bi zbiralo denarna sredstva po načelu svobodne odločitve delavca, to je, ali in koliko denarja bo vložil za krajši oziroma daljši čas, v enkratnem znesku ali v obrokih. Tako zbran denar bi se zbral na žiro računu podjetja in podjetje ga bi lahko uporabilo kot obratna sredstva. S tem bi se povečali likvidnost, proizvodnja in dohodek podjetja. Tehnična plat izved-

be tega internega posojila bi bila taka: delavec, ki vloži denar, dobi posebno knjižico; višina vloge vsakega posameznika je tajnost, ki jo čuva posebna služba računovodstva; podjetje jamči za varnost vseh vlog ter za njihovo takojšnje izplačilo, če bi vlagatelj to želel. Za čas, ko je denar na razpolago podjetju, se oblikuje posebna odškodnina v višini dogovorjene obrestne mere tako, kot jo dajejo hranilnice svojim vlagateljem.

V tej tovarni si mnogo obetajo od uvedbe internega posojila v obliki varčevanja. Prvič bo imela blagajna vedno na razpolago dovolj sredstev za likvidacijo računov dobaviteljem, saj ne bo več treba plačevati zamudnih obresti in dobavitelji bodo dobili v tem kolektivu solidnega partnerja, drugič pa bo vsak rajše hranil privarčevani denar v lastnem podjetju, ki bo s solidnim finančnim poslovanjem, poleg tehničnega in komercialnega seveda, večalo dohodek in s tem osebne prejemke in tretjič, kadarkoli bo varčevalec zašel v trenutno denarno stisko, bo lahko dvignil vso ali samo del vloge, ki se mu bo z odškodnino po daljšem časovnem obdobju znatno povečala. Razumljivo je, da je takšna oblika povečanja likvidnosti podjetja vabljiva, toda vprašanje je, kako bi uskladili sistem odškodnine z nekaterimi finančnimi predpisi. Tovrstna zakonodaja ne reče ne črne ne bele, kajti s tako obliko internega posojila v zvezi z varčevanjem ter v režiji podjetja se še ni srečala. Pri tem je treba opozoriti na to, da ne gre za neki združni kapitalizem, pač pa le za pripravljeno posameznih članov podjetja, da bi z lastnimi prihranki najprej omogočili boljše gospodarjenje, nato pa šele

mislili na vlaganje denarja v razne druge namene, ki trenutno niso prioritetni.

KB SE Približuje VARČEVALCEM

Ta zamisel, o kateri bo verjetno govora tudi v drugih gospodarskih in ne nazadnje v družbeno političnih organizacijah ter upravno političnih forumih občine, nas nehoti spomni pobude Kreditne banke in hranilnice Ljubljana o uvedbi hranilnih blagajni pri delovnih in drugih organizacijah. Namen te pobude je, da bi banka svoje poslovanje še bolj približala varčevalcem in tako pospešila nadaljnji razvoj denarnega varčevanja. Ta nova oblika denarnega varčevanja je osnovana na možnosti za pridobitev novih varčevalcev in s tem novih sredstev. Hranilniška služba bi v podjetjih delala po načelih, ki veljajo v samih bančnih in hranilniških prostorih KB. Torej: hranilne knjižice, tajnost vlog, jamstvo federacije in iste obrestne mere. Gre torej za neko podaljšano roko Komunalne banke in hranilnice, da bi bilo varčevanje kar najbolj približano varčevalcu, ki bi si tako prihranil pota v zvezi z vlaganjem in dviganjem denarja.

Tako sta se v kratkem času pojavili dve novi obliki varčevanja. Medtem ko druga oblika omogoča banki, da z vloženim denarjem razpolaga, pa prva oblika nudi to možnost podjetju. Od varčevalcev samih pa je odvisno, za katero obliko se bodo odločili.

Smiljan VOLČIČ

Novogradnje ob Celovski cesti

Foto S. Volčič